Petru CIMPOEȘU

Fiction-Ltd

Scrisori către Taisia

roman

POLIROM
2021

O dată pe săptămână venea femeia care mă ajuta la curățenie, doamna Lenuța. O femeie în vârstă, dar încă îndemânatică, se mișca prin casă ca o umbră, aproape că nu o vedeai, și învățase să pună fiecare lucru la locul lui, în așa fel încât să-l poți găsi cu ușurință după aceea. Lucra discret și cu precizie, iar când pleca, lăsa în urma ei nu doar o locuință curată și ordonată, ci și un agreabil sentiment de calm și confort. Făcea treaba asta de pe vremea când încă mai trăia tata, aș putea spune că mi-o lăsase moștenire, împreună cu apartamentul. Pe la mijlocul anilor nouăzeci, după ce fusese ales primar al comunei Laza, aflând că avea o droaie de copii și că bărbatul ei plecase la muncă în Italia, de unde nu trimitea niciun ban, se gândise să o ajute dându-i ceva de lucru. După atâția ani și după ce copiii îi crescuseră, iar una dintre fete chiar se măritase, doamna Lenuța încă mai lua, în fiecare zi de joi, autobuzul din Laza și venea să șteargă praful, să dea cu aspiratorul și să spele vasele de la bucătărie, poate doar în semn de recunoștință, în amintirea domnului primar, ea nu-i spunea niciodată altfel, al cărui gest mărinimos o îndatorase cândva pentru tot restul vieții. Firește că o plăteam, atent să îi măresc alocația de fiecare dată când inflația, în anii aceia încă ridicată, făcea să scadă puterea de cumpărare a sumei convenite inițial.

Numai că, la o săptămână sau două după ce ieșisem la pensie, s-a petrecut un mic incident. Doamna Lenuța a apărut joi dimineața pe la ora zece, a ciocănit ușor în ușă, așa cum făcea de fiecare dată, apoi, neauzind niciun răspuns, a folosit cheia pe care o primise de la tata și a intrat. Eu încă moțăiam în dormitor. Mai târziu, când am ajuns în sufragerie, am constatat neplăcut surprins că pregătea masa de călcat, dar nu am comentat nimic, poate și din motivul că încă nu-mi dădeam seama ce anume mă nemulțumea. Amânase să pună

aspiratorul, al cărui zgomot m-ar fi deranjat, și se pregătea să-mi calce cămășile. Am salutat-o și am trecut mai departe în bucătărie, unde mi-am luat pastila de Sintrom și mi-am pus un pahar de lapte bătut. Presupuneam că și pe ea o stingherea faptul că mă găsise acasă. De obicei, joia aveam ore și reveneam de la școală abia după prânz, când treaba ei era pe terminate, ceea ce ne scutise, până atunci, de manifestarea vreunei forme de familiaritate. Dialogurile noastre fuseseră alcătuite întotdeauna din întrebări și răspunsuri concise, de o complezentă indiferență. Adevărul e că nu o simpatizasem niciodată, în schimb îi apreciam loialitatea și discreția. Or, de această dată, tocmai lipsa ei de discreție, asociată cu ceva în genul unei compasiuni triviale, a fost lucrul care m-a deranjat. Mi-a spus mai întâi, oarecum mândrindu-se, că fiica ei cea mare urmează să nască și a trebuit să mormăi un compliment destul de anemic, pentru ca, imediat după aceea, pe un ton destul de aspru, să-i atrag atenția că nu mai e nevoie să-mi calce cămășile, fiindcă sunt deja călcate. A! se miră cu ochii mari, clătinând apoi din cap cu o înțelegere ce mi se păru ironică. Păi, sigur că da! Dacă nu mai mergeți la școală, nu mai aveți nevoie de atâtea cămăși călcate... Dar acum, că ați ieșit la pensie, o să avem mai mult timp să stăm de vorbă.

De unde știa că ieșisem la pensie? Eu nu-i spusesem. Îndrăzneala ei, un fel de propunere indecentă, m-a lăsat efectiv cu gura căscată și, bineînțeles, fără replică. Ar fi trebuit să o las singură și să mă ascund în camera mea, dar, înainte de a fi apucat să schițez vreun gest, ea se interesă, cu aceeași dezinvoltură impudică de mai înainte, ce vârstă am și a trebuit să-i răspund. A urmat o altă exclamație de mirare, însoțită de un plescăit dezgustător și complimentul că nu-mi arăt vârsta, după care a venit lovitura de grație: mărturisirea că era cu doi ani mai tânără decât mine, deși arăta mai bătrână.

Acest incident, să-i spunem anodin, m-a determinat să renunț pe viitor la serviciile ei. Intenționam ca, la proxima ocazie, să o anunț că pensia mea, considerabil mai mică decât salariul, nu-mi îngăduie luxul de a plăti o menajeră. Mi-am mai pregătit și alte argumente, mă așteptam ca ea să-mi răspundă, cu acea șiretenie caracteristică mai tuturor menajerelor din lume, că nu pentru bani venea, ci doar ca să mă ajute, iar pentru a-i transmite un semnal clar în privința hotărârii mele, am început să fac eu însumi ordine în casă, în așa fel încât, atunci când doamna Lenuța va veni să-și facă treaba, să constate că-i lipsește oarecum obiectul muncii. Am scos din dulapuri și am îngrămădit în saci menajeri haine vechi, mai ales pe cele rămase de la tata, costumele lui bleumarin de activist, câteva cravate roșii cu dungi albastre sau negre în diagonală, două paltoane, șepci și pălării, cămăși, pijamale, ciorapi, mirându-mă cum de le neglijasem atâția ani, desigur, din comoditate, iar doamna Lenuța nu îndrăznise să se atingă de ele... Urma să i le fac pe toate cadou, un cadou cu subtext ironic, semnificând completa despărțire de trecut. Până atunci trebuia să le depozitez undeva, iar locul cel mai potrivit mi s-a părut a fi pe balcon, adică nici afară, nici în casă. Balconul fusese închis cu tâmplărie de termopan în primii ani după '90, când mai toți locatarii de la bloc, deveniți proaspeți proprietari, încercaseră în acest fel să-și extindă spațiul util, sacii cu haine ar fi putut rămâne mult și bine acolo. Presupunând că doamna Lenuța ar fi refuzat să-i ia, i-aș fi putut dona unui azil de bătrâni sau unei organizații filantropice, dacă gândul de a căuta un prezumtiv beneficiar nu m-ar fi obosit până la completa istovire de sine.

Astfel am găsit cutia. O cutie destul de mare, din carton ondulat, care folosise cândva ca ambalaj de aspirator – posterul cu imaginea aspiratorului, lipit pe

una din fețe, confirma acest lucru –, și nu mi-a fost deloc greu să deduc că era chiar aspiratorul pe care doamna Lenuța îl folosea când făcea curat în casă. Se afla la un capăt al balconului, lipită de perete, sub pervazul ferestrei, alături de alte obiecte semiabandonate, un suport metalic pentru ghivece de flori, un bidon de plastic, găleata cu mop și o pereche de cizme de cauciuc încă mirosind a balegă. Am constatat că are ceva înăuntru abia când am tras-o pentru a face loc sacilor cu haine. O crezusem tot timpul goală, deși în momentul următor, deschizând-o, mi-am dat seama că eu însumi înghesuisem acolo coletul primit cândva de la căminul de bătrâni. După aceea uitasem cu totul de el. Deși diferența de vârstă dintre ei era apreciabilă, mama i-a supraviețuit tatei doar câțiva ani. Normal ar fi fost să-i rămână lui Vorel, însă cei de la cămin preferaseră să mi-l trimită mie. Mama murise la șase luni după ce își vânduse garsoniera din Iași și se mutase acolo – și toate lucrurile ei încăpuseră în coletul pe care administrația căminului mi-l trimisese la câteva zile după înmormântare. Era ca și cum cutia aceea, în complicitate cu alte obiecte din casă, ar fi ieșit în calea mea și mi-ar fi pus piedică anume ca să o văd și să o întreb ce mai face. Ia să vedem, ce ascundeai matale aici!... i-am zis, adresându-mă deopotrivă unui copil care făcuse o poznă și mie însumi, ca autoritate tutelară a lui. Am intrat în casă și, luând un cuțit, am început să tai benzile de scotch cu care coletul fusese sigilat. Fără grabă și, desigur, fără un interes anume, conținutul lui fiind oarecum previzibil. Obiecte de igienă personală – de exemplu, un suport de săpun –, halatul de casă și alte articole mărunte de îmbrăcăminte, ochelarii, câteva cărți, chiar și un telefon mobil, un model vechi de Nokia... În sfârșit, caietul în care, cu mulți ani în urmă, la îndemnul *Moșului*, începusem să țin un fel de jurnal. Un scris

mărunt și vanitos – efortul de a scrie îngrijit se vede în cele câteva linii care scapă nervos în sus la capetele rândurilor, cu volute inutile. Încercam să reconstitui în mine, într-un fel de premoniție neliniștită, sentimentul celui care le-a scris, din cuvinte inventate de altul și al căror înțeles trebuia mai întâi să-l învăț. Temându-mă, adică, de ce aș fi putut afla. Rânduri subliniate de altcineva cu un creion roșu, citatul din Camus. *A hotărî dacă viața merită sau nu să fie trăită înseamnă a răspunde la problema fundamentală a filosofiei.* Cine le subliniase? Mama sau altcineva care îmi citise însemnările?

Era după-amiază, aproape de asfințit. Fereastra lăsată deschisă a fost împinsă de curentul de aer, mișcând puțin șuvița de lumină reflectată în casă. Sau vreo pasăre întârziată a trecut în zbor prin dreptul ferestrei, iar umbra ei s-a deplasat pe perete – și de aici, iluzia. Ceva asemănător levitației. În momentul următor am auzit o ușă închizându-se cu zgomot, iar trenul în care mă aflam a început să meargă încet înapoi, apoi din ce în ce mai repede, părăsind gara într-o direcție greșită. Am tresărit, ca și cum o mână nevăzută mi-ar fi desprins brusc plasturele de pe o rană încă vie. Undeva greșisem și, ca să-mi dau seama unde, ar fi trebuit să refac traseul, dar nu am făcut decât un pas și am rămas suspendat în gol. Nu puteam citi mai departe, pentru că drumul celor câtorva cuvinte ajunsese la capăt. Am tras mult aer în piept și l-am ținut acolo până când vederea mi s-a încețoșat. Mai făcusem asta o singură dată, în ziua când tata îmi spusese că a iertat-o, înțelegând că îl iubește pe celălalt și că nu poate trăi fără el.

Cu câteva luni înainte să iasă la pensie. Când mă dusesem la el „în audiență“, cerându-i ajutorul. Pe vremea când, înnebunit de gelozie, căutam cu disperare ajutor în toate părțile, încât ajunsesem să-i cer și tatei

să mă ajute. Iar el îmi dăduse un răspuns cu care nu aveam ce face.

Părea că trecutul își găsise un punct de inflexiune și toate promisiunile pe care cândva le făcusem vieții, până atunci ațipite, se ridicau din uitare. Mă aspira ca o pâlnie imensă sau ca și cum, abia ieșit la suprafața apei, aș fi nimerit într-o bulboană ale cărei vârtejuri mă trăgeau înapoi în abisul ei întunecat. Zgomotul roților de tren, vuietul din cap, bătăile inimii și teama de ce s-ar fi putut întâmpla după ce deja se întâmplase. Nu mai știam unde sunt, nu mă mai puteam bizui pe niciunul din vechile mele artificii, toate trucurile mele consolatoare, altădată atât de eficiente, se dovedeau neputincioase...

În anul când am terminat liceul, mama era cam la vârsta de acum a lui Vorel, poate puțin mai tânără. Trăise, vreme de douăzeci ani, alături de un bărbat pe care nu-l iubea, dar căruia îi născuse un copil, constrânsă de împrejurări la o aparență de onorabilitate și gândindu-se în tot acest timp la *celălalt*. O viață dublă, cu teama, neliniștea și umilințele secrete pe care situația de soție adulteră le presupune. Nu am aflat niciodată când se îndrăgostise de Paul și nici cum începuse relația lor clandestină. Din cele câteva mai degrabă aluzii decât mărturisiri pe care le-a lăsat să-i scape după moartea lui, am înțeles că se cunoscuseră în timpul unei călătorii cu trenul, poate în vreo gară de câmpie.

Așa îmi imaginez, că cei doi au ieșit mai întâi pe culoar și au deschis geamul, pentru a-l întreba pe impiegat sau pe controlor de ce trenul nu mai pleacă, apoi, după răspunsul acestuia, văzând macii înfloriți, au coborât din tren și au început să-i culeagă, deși mă întreb în ce călătorie ar fi putut pleca mama singură, la începutul verii și la puțin timp după ce se căsătorise. Poate că era împreună cu tata, care rămăsese în compartiment,